

Suomen Päihderiippuvaiset ry
Alkohol- och drogberoende i Finland rf

LAUSUNTO

15.1.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Viite: lausuntopyyntö 22.11.2016 STM075:00/2011

Suomen Päihderiippuvaiset ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi alkoholilain kokonaisuudistukseksi

Suomen Päihderiippuvaiset ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä lausuntopyynnöstä. Alkoholilainsäädännön siirtäminen asetustasolta lainsäädäntötasolle on tervetullutta. Esitysluonnoksesta saa hyvän yleiskuvan alkoholilainsäädännön kehityksestä ja seurauksista sekä lausuttavana olevan alkoholilain kokonaisuudistuksen taustoista.

Päihderiippuvaisten ja heidän läheistensä valtakunnallisen potilasjärjestön lausunto tarkastelee alkoholilain kokonaisuudistusta alkoholiriippuvuuden kannalta.

Uuden alkoholilain tarkoitus on alkoholin kulutusta vähentämällä ehkäistä siitä aiheutuvia haittoja. Lain tavoitteissa painotetaan alkoholin käyttäjille aiheutuvien haittojen ehkäisemisen lisäksi haittavaikutuksien ehkäisemistä muille ihmisille ja yhteiskunnalle. Erityisen huomionarvoinen on maininta alkoholilainsäädännön pyrkimyksestä suojella lapsia ja muita perheenjäseniä.

Alkoholilain kokonaisuudistuksen päätavoitteeksi on noussut alkoholilain tarkoitusta kuvaavan pykälän painotusten vastaisesti elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantaminen. Mikäli uudistus toteutettaisiin esityksen mukaisesti, haittojen lisääntymiselle on luonnoksessa runsaasti perusteluja.

Aiemmin toteutettuja myyntiä vapauttavia alkoholipoliittisia uudistuksia seurannut alkoholin kulutuksen kasvu on lisännyt erityisesti kroonisia terveyshaittoja, kuten alkoholiriippuvuutta, joka on itsenäinen, hoitamattomana ennenaikaiseen kuolemaan johtava aivosairaus. Alkoholihaittojen arvioinnissa tulee myös kiinnittää huomiota siihen, että suuri osa muista vakavista alkoholiperäisistä sairauksista on seurausta riippuvuussairaudesta. Muidenkin alkoholiperäisten terveyshaittojen, tapaturmien ja kuolemien taustalta löytyy alkoholiriippuvuus paljon useammin kuin tilastot kykenevät kertomaan.

Alkoholilain kokonaisuudistusta ollaan tekemässä tilanteessa, jossa sekä ennaltaehkäisevän päihdetyön että päihdehoidon, -kuntoutuksen ja muiden tukipalvelujen resursseja jatkuvasti pienennetään. Asiantuntija-arvioiden mukaan nykyinen päihdehoidon tarve on tarjottuihin palveluihin nähden vähintään noin kaksin- tai kolminkertainen. Lisäksi yhteiskuntamme kyky hoitaa päihderiippuvuuteen sairastuneita ja heidän läheisiään tuloksellisesti on kokonaisuutena katsottuna heikko.

Suomen Päihderiippuvaiset ry
Alkohol- och drogberoende i Finland rf

LAUSUNTO

15.1.2017

Lakiuudistuksen seurauksena kasvava alkoholinkulutus lisää alkoholiriippuvuuteen sairastuvuutta sekä siitä aiheutuvia haittoja sairastuneille itselleen, heidän läheisilleen, muille ihmisille ja yhteiskunnalle. Kyse ei ole pienestä ongelmasta. Alkoholiriippuvuus voidaan yleisyytensä perusteella määritellä suomalaisiksi kansansairaudeksi. Alkoholiriippuvuuteen sairastuneita on arviolta noin 350 000. Heistä 70% on työelämässä ja yli 90% perheellisiä. Alkoholien suurkuluttajia on Suomessa noin 550 000-600 000. Erityisen huolestuttavaa on ns. limuviinon ja sallivamman ilmapiirin myötä todennäköisesti lisääntyvä lasten ja nuorten alkoholin käyttö. Tutkimuksissa on todettu, että mitä nuorempana alkoholin käyttö aloitetaan, sitä suurempi on riippuvuuteen sairastumisen riski.

Esityksessä todetaan, että käsiteltävänä oleva uudistus toteutettaisiin tietoisena sen vaikutuksista. Suomen Päihderiippuvaiset ry pyytää hallitusta harkitsemaan uudelleen lakiesitystä, joka on laadittu elinkeinoelämän ehdoilla sivuuttaen selvästi perusteltavissa oleva haittojen, myös alkoholiriippuvuuteen sairastuvuuden ja siitä aiheutuvien haittavaikutusten lisääntyminen yksilöille, perheille ja yhteiskunnalle.

Alkoholilain kokonaisuudistuksen pohjaksi asetettua normin purkua ei tule asettaa toimivan yhteiskunnan kannalta välttämättömien tavoitteiden - hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä julkisen talouden tasapainoittamisen - edelle. Ei ole myöskään hyvän etiikan mukaista perustella alkoholin saatavuuden lisäämistä yksilön vapauten vedoten.

Alkoholiriippuvuuteen sairastuminen ei ole yksilön valinta. Alkoholiriippuvaisten läheiset eivät myöskään valitse alkoholiriippuvuudesta heidän terveydelleen ja hyvinvoinnilleen aiheutuvia monipuolisia haittoja. Erityisen haitallisia ja pitkäkestoisia ovat vanhempien alkoholiriippuvuuden vaikutukset lapsille.

Mikäli hallitus katsoo aiheelliseksi nostaa lakiesityksen uudelleen arvioitavaksi, Suomen Päihderiippuvaiset ry on mielellään käytettävissä tarkasteltaessa laajempaa keinovalikoimaa alkoholihaittojen ehkäisemiseksi.

Ystävällisesti

Suomen Päihderiippuvaiset ry

Tarja Orre
puheenjohtaja

Reeta Kroner
varapuheenjohtaja

Suomen Päihderiippuvaiset ry on toipuneiden päihderiippuvaisten ja heidän läheistensä perustama valtakunnallinen potilasjärjestö. Järjestön asiantuntijoina toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ja tutkijoita.